

GELNICA

Náučný banský chodník a štôľňa Jozef

Dedičná štôľňa Jozef sprístupňovala juhovýchodnú časť Gelnickej žily, jej celková dĺžka je viac ako jeden a pol kilometra. Jej vznik nie je datovaný. V minulosti slúžila na odvodnenie vyššie položených obzorov. K jej uzavretiu došlo v polovici devätnásteho storočia v súvislosti s úpadkom ťažby medi. V sedemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia ju nanovo otvorili. Cieľom bolo prepojiť štôľňu s nižšie položenými chodbami na žile Krížová vetracím komínom. Po ukončení všetkých prác v deväťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia sa ústie štôľne zavalilo. V auguste 2016 bola štôľňa sprístupnená pre verejnosť a stala sa súčasťou expozície Banického múzea v Gelnici. Umelé Turzovské jazerá boli vybudované pre potreby banskej prevádzky v polovici osemnásteho storočia – nádrže zásobovali vodou banské zariadenia. Na prelome devätnásteho a dvadsiateho storočia tu vybudovali kúpele, v ktorých sa liečili nervové choroby a choroby dýchacích ciest. Štýlové budovy, ktoré tu postavili, boli dielom známeho architekta Gedeona Majunkeho.

Hereditary underground tunnel Jozef opened the southeast part of the Gelnicka vein. It is more than one and a half kilometer long. The date of its origin is not known. It was used for drainage of higher located spots. The tunnel was closed in the mid-19th century due to decline in copper ore mining. It was opened again in the 1970s. The goal was to connect the underground tunnel and lower parts of Krížová ore vein with the ventilation shaft. In the 1990s, when all mining activities in Gelnica ended, the mouth of this tunnel was swamped. In August 2016 this underground tunnel was opened to the public and became a part of the Gelnica Mining Museum exposition. Artificial Turzov lakes were built as water reservoirs for mining devices in the mid-18th century. At the turn of 19th and 20th centuries a spa was built, which served for curing nerve and breathing diseases. Stylish buildings constructed are the works of the famous architect

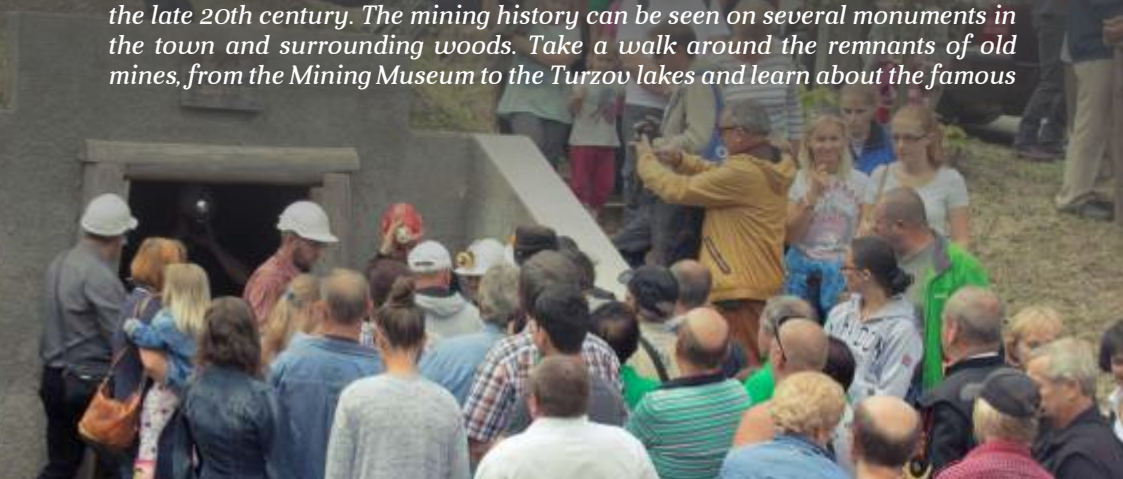

Banické múzeum
Banické námestie č. 8
056 01 Gelnica
tel.: +421 53 4821 468
+421 907 977 236
www.gelnica.sk

Vychutnajte si prechádzku gelnickou prírodou, spoznajte bohatú históriu baníctva v meste a navštívte podzemné priestory štôľne Jozef pri dolnom Turzovskom jazere. Gelnica bola v minulosti jedným z najdôležitejších centier baníctva na našom území. Postavenie slobodného kráľovského mesta získala vzápätí po nemeckej kolonizácii, už v trinástom storočí. Ťažilo sa tu zlato, striebro, meď aj ortuť. Baníctvo prechádzalo rôznymi vývojovými etapami – od rozkvetu v trinástom až pätnástom storočí, cez úpadok v čase bojov medzi feudálmi a tureckých nájazdov, opätovný rozvoj v sedemnástom až devätnástom storočí až po definitívne zastavenie banskej činnosti na sklonku dvadsiateho storočia. Montánnu históriu pripomínajú viaceré pamiatky v meste aj v okolitých lesoch. Vydajte sa Náučným banským chodníkom po stopách starých štôľní od Banického múzea k Turzovským tajchom a zoznámte sa so slávnou minulosťou slobodného kráľovského mesta Gelnica.

Educational Mining Path and Mine Jozef

Enjoy the trip and nature around Gelnica, learn about rich history of mining in the town and visit the underground tunnels of Mine Jozef near lower Turzov Lake. Gelnica was in the past one of the most important mining regions in Slovakia. It became a town with royal privileges in the 13th century, soon after German colonization. Gold, copper, silver and mercury were mined here. Mining in Gelnica went through several phases – from its boom between the 13th to 15th century, through decline during feudal wars and Turkish invasions, successive development between the 17th to 19th century up to its final end in the late 20th century. The mining history can be seen on several monuments in the town and surrounding woods. Take a walk around the remnants of old mines, from the Mining Museum to the Turzov lakes and learn about the famous

Pod kopcom Zámčisko, na ktorom kedysi stával hrad patriaci postupne viacerým šľachtickým rodom, sa nachádza niekoľko podzemných priestorov. Pri prieskume v šesťdesiatych rokoch minulého storočia sa zistilo, že v blízkosti ústí štrnásť podzemných chodieb. Ide prevažne o staré kutacie štôľne z osemnásteho storočia. Nachádza sa tu aj strojárská firma Antony, ktorej kovové výrobky boli známe v celej strednej Európe. Vo fabrike s vyše stotridsaťročnou tradíciou beží výroba dodnes. Dedičná Krížová štôľňa je pravdepodobne najstaršou dedičnou štôľňou na Krížovej žile, možno aj v celej gelnickej rudnej oblasti. Niektoré zdroje kladú jej vznik do pätnásteho storočia. Ústie štôľne je v dnešnej dobe zavalené. V nedávnej dobe bol upravený vstupný portál štôľne.

There are several underground spaces located under the hill Zámčisko, where a castle that used to belong to different noble families was built. Research done in the 1960s disclosed fourteen underground tunnels running nearby. Most of them are old exploration mines from the 18th century. There is also an engineering company named Antony which used to be known throughout Central Europe for its iron products. The company has been producing for more than 130 years now. Hereditary underground tunnel Krížová is most likely the oldest hereditary tunnel at Krížová ore vein, possibly also in the whole area of Gelnica. According to some sources it was built in the 15th century. Today its entrance is swamped but its entry was reconstructed a few years ago.

Novú Krížovú štôľňu razil národný podnik Geologický prieskum Spišská Nová Ves ako novodobé banské dielo pre prieskumné a neskôr aj ťažobné práce na Krížovej žile. Štôľňa sa na žilu napájala v oblasti starej šachty Krížová. Medená ruda sa tu ťažila v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia. V lokalite Boží dar sa nachádza sústava menších žíl, na ktorých sa intenzívne ťažilo v osemnástom a v prvej polovici devätnásteho storočia. Najvýznamnejšou v tejto oblasti bola štôľňa Samuel – Božia pomoc. V súčasnosti sú takmer všetky štôľne v tejto oblasti zavalené a neprístupné. Od informačnej tabule osadenej v tejto lokalite sa môžete vydať po takmer trinásť kilometrov dlhej Kyslíkovej trase, ktorá ponúka krásne výhľady na okolie mesta. Vystúpiť môžete až na Ostrý vrch, ktorý je najvyšší v okolí, prípadne na vrch Klippberg.

The new underground tunnel Krížová was dug by state company Geologický prieskum Spišská Nová Ves primarily as a modern mining construction used for exploratory activity and later for mining works at Krížová ore vein. This tunnel mine joined Krížová vein near old Krížová shaft. Copper ore was mined here in the 1960s and 1970s. Within area Boží dar there is a system of several smaller ore veins. These were intensively mined in the 18th and at the beginning of the 19th century. Most important in this area was the underground tunnel Samuel – Božia pomoc. Most tunnels in this area are still currently swamped. From information point located in this area you can enjoy a 13-kilometer long walk called Kyslíková trasa which provides beautiful views of Gelnica and its surroundings. You can also hike on the top of Ostrý vrch – the highest mountain in the area, or on the hill Klippberg.

